

ΚΟΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΚΟΣΜΟΣ: ΤΟ ΑΠΟΤΥΠΩΜΑ ΕΝΟΣ ΤΑΠΕΙΝΟΥ ΙΕΡΕΩΣ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ

**Δρος Ανδρέα Χατζηχαμπή,
Βιολόγου - Περιβαλλοντολόγου**

Κινούμενοι οί άνθρωποι με τις μεγάλες ταχύτητες της καθημερινότητας και των μεριμνών πολλές φορές αγνοούμε, παραθεωρούμε ή δεν διακρίνουμε αυτή την απaráμιλλη όμορφιά που μάς περιβάλλει και βυθιζόμαστε μέσα στη δυσμορφία των μεριμνών, στην άκρασία των αναγκών και στα βασανιστήρια των ανησυχιών και των αγωνιών μας. Χάνουμε το φῶς του κόσμου και βυθιζόμαστε στο σκοτάδι, πολλές φορές, των παθών και των αδυναμιών μας. Μερικές φορές το μόνο που χρειάζεται είναι να κοιτάξουμε έξω απ' το παράθυρο για να διακρίνουμε τη χαρά της ζωής, τη μελωδία του κόσμου. Άλλες φορές το μόνο που χρειάζεται είναι απλῶς να σταματήσουμε να τρέχουμε και θά μπορούσαμε να αντιληφθούμε πῶς το φῶς γίνεται ζωή. Θά μπορούσαμε να αντιληφθούμε την αγάπη του Θεοῦ για τὸν ἄνθρωπο που ἐτοίμασε πρῶτα τὸ «ἀνάκτορο» τοῦ βασιλέα τῆς κτίσεως και ὕστερα ἐδημιούργησε τὸν βασιλέα (Ί. Χρυσόστομου). Τὴν αγάπη τοῦ Θεοῦ που δημιούργησε τὸν λαμπρὸ βίότοπο τοῦ ἀνθρωπίνου εἶδους. Που «ἐποίησεν ὡς ἀγαθὸς τὸ χρήσιμον, ὡς σοφὸς τὸ κάλλιστον, ὡς δυνατὸς τὸ μέγιστον» κατὰ τὸν Μ. Βασίλειο (Εἰς Ἑξαήμερον 1,7 ΒΕΠΕΣ 51,91). Ποιὸ ψάρι, ἀλήθεια, θά μπορούσε νὰ ζήσει ἄνευ θαλάσσης και ποιὸ φυτὸ ἄνευ χόος;

Κι ὅμως αὐτὴ ἡ ὁμορφιά, αὐτὸς ὁ κόσμος, ὅλη ἡ δημιουργία

σήμερα βεβηλώνεται και λεηλατείται. Ο σημερινός άνθρωπος ρίχνει τεράστια δίχτυα στις θάλασσες και στους ωκεανούς για να άλιεύσει την άμετρη φιλοκέρδειά του. Κυνηγά αλόγιστα, εξορύσσει άσβητα, ρυπαίνει άκρατα. Ο χειροτονημένος, από τον Θεό, βασιλέας αφήνει βαθύ και δυσβάστακτο τὸ οἰκολογικὸ ἀποτύπωμα του στὴ δημιουργία. Βαδίζει στὴ Γῆ λυσσαλέα για νὰ καλύψει τὶς ὅλο καὶ περισσότερες ὑλικὲς ἀνάγκες του.

Κοιτάει τὴ θάλασσα ποὺ λαμπυρίζει
καὶ σκέφτεται τὴν ἀλμύρα της,
κοιτάει τὸ διάφανο φῶς ποὺ ρέει
καὶ μετράει τὴν ἰσχὺ του,
κοιτάει τὸ πέταγμα τοῦ ἀετοῦ
καὶ ὑπολογίζει τὴ σάρκα του,
μετράει τὸν χρόνον μὲ σπασμένο ρολοὶ
καὶ γεμίζει τὸ κενὸ της ψυχῆς του
μὲ συσσωρευμένο τίποτα.
Βουτηγμένος σὲ πελάγη μοναξιᾶς
ἀναλύει τὶς ἀνάγκες
μιας ἀπέραντης γκρίζας ἐπιφάνειας
κι ὀνειρεύεται νὰ ’ταν
οἱ στερήσεις ὄνειρα καὶ
τὰ ὄνειρα φλουριά.

Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος τραυματίζει, παραμορφώνει, βεβηλώνει τὸν κόσμον. Καταστρέφει τὴν ὁμορφιὰ τὴ δική του καὶ τὴν ὁμορφιὰ τοῦ κόσμου ποὺ τὸν περιβάλλει. Ἀνάμεσα σὲ ὅλα τὰ κτίσματα τοῦ Θεοῦ εἶναι ὁ μόνος ποὺ μπορεῖ νὰ ρίξει τὸν κόσμον στὴν παρακμὴ καὶ στὸν θάνατον. Μὲ τὴν ἁμαρτία του μπορεῖ νὰ μεταφέρει τὴ δυσμορφία, τὸ σκοτάδι καὶ τὸ θάνατον τοῦ Γεννήτορά της, ὅπως ἀναφέρει ὁ Μέγας Βασίλειος. Καταγράφεται δηλαδὴ μία ἀλαζονεία τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου ἀπέναντι στὸν κόσμον, μία ἀλαζονεία ποὺ ὀδηγεῖ ἀφενὸς στὴν καταστροφὴ καὶ ἀφετέρου στὴν ἐπανάστασιν τῆς φύσης, ἀφοῦ βλέπει τὸν βασιλέα τῆς κτίσεως νὰ ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὸν προορισμὸ του.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη ἓνας ἄλλος ἄνθρωπος, **ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, ὁ ἱερέας τῆς φύσεως** μεταβαίνει ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια στὸ βάθος, ἀπὸ τὸ κενὸ καὶ τὸ τίποτα στὸ ἅπαν, ἀπὸ τὸν χρόνο στὸ ἄπειρο, ἀπὸ τὸν κόσμον στὸν μικρόκοσμον καὶ βλέπει τὴ φύσιν ὡς κτίσιν, **βλέπει τὸν κόσμον ὡς Δημιουργία καὶ μεταβαίνει διὰ τῆς δημιουργίας στὸν Δημιουργὸ ἀντιλαμβανόμενος τὴ φύσιν ὡς ἓνα ἀπέραντο βιβλίον Θεογνωσίας, κατὰ τὸν Ἅγιον Ἐφραίμ τὸν Σύρο.** Βλέπει τὴ μοναδικότητα καὶ ἰδιαιτερότητα τοῦ κόσμου, βλέπει σὲ κάθε δημιούργημα τὸν «**πανταχοῦ παρόντα**» Δημιουργό. Ἐνδύεται τὸ ἔνδυμα τῆς ταπείνωσης, τὴ στολὴ τῆς Θεότητος καὶ βλέπει τὴς ἀνάγκες τοῦ ἀπὸ ἄλλη ὀπτικὴ γωνία. Ὁ ἱερέας τῆς φύσεως ἀκολουθεῖ ἓνα διαφορετικὸ τρόπο ζωῆς, ἀκολουθεῖ **ἐναν ὀρθόδοξο οἰκολογικὸ ἀσκητισμὸ** ὁ ὁποῖος εἶναι ἱκανὸς νὰ ὀδηγήσῃ στὴν αἰεφορία τῆς Γῆς ἢ ἀκόμα καὶ στὴν «**εὐφορία τῶν καρπῶν τῆς Γῆς**» ὅπως προσευχόμεσθε στὴ Θεία Λειτουργία.

Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Βαρθολομαῖος διερωτᾶται «**Πόσοι ἀπὸ ἐμᾶς ἐξετάζουμε τὴς τροφὰς ποὺ καταναλώνουμε, τὰ ἀγαθὰ τὰ ὅποια ἀγοράζουμε, τὴν ἐνέργεια τὴν ὅποια σπαταλοῦμε; Πόσο συχνὰ ἀφιερώνουμε χρόνο γιὰ νὰ ἐξετάσουμε τὴς καθημερινὰς ἐπιλογὰς μας, εἴτε ὡς ἄτομα, εἴτε ὡς θεσμοί, εἴτε ὡς ἐνορίες, κοινότητες, κοινωνίες, ἔθνη;**» (Μήνυμα Οἰκ. Πατρ., 2010). Ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, ὁ ἱερέας τῆς φύσεως ἀντιλαμβάνεται τὴν κλήσιν τοῦ, σύμφωνα μὲ τὸν Ἅγιον Μάξιμον τὸν Ὁμολογητὴ, ὡς μικρόκοσμος, ποὺ θὰ μεσιτεύει καὶ θὰ μεσολαβεῖ μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς, Θεοῦ καὶ κόσμου. Ἀποστρέφει τὸ βλέμμα τοῦ ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια, ἀπὸ «**πᾶν κάλλος ἔξωθεν αὐτοῦ**» καὶ τὸ βυθίζει στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ, βλέπει τὴν ψυχὴ τοῦ, βλέπει τὸν δικό τοῦ ἀγῶνα. Εἶναι μεγαλειώδεις οἱ στιγμὲς, σύμφωνα μὲ τὸν π. Ἀστέριο Χατζηνικολάου, ὅταν συμπονεῖ, ὅταν θυσιάζεται, ὅταν συγχωρεῖ. Ὅταν ταπεινώνεται καὶ παραδέχεται ἓνα λάθος. Ὅταν ἀναγνωρίζει τὸ δίκαιό τοῦ ἄλλου καὶ ὑποχωρεῖ. Ὅταν κλαίει καὶ ζητεῖ συγχώρεση. Ὅταν ἀπλώνει τὰ χέρια τοῦ νὰ πιάσῃ τὸν ἥλιο. Ὅταν σκύβει στὴ γῆ καὶ φυλάει τὸ χῶμα τῆς. Ὅταν σέβεται τὴν

πείρα τοῦ μεγάλου καὶ ὑποκλίνεται στὴν ἀθωότητα τοῦ μικροῦ. Ὅταν τιμᾷ ἀξίες περισσότερο καὶ ἀπὸ τὴ ζωὴ του. Ὅταν ἀγαπᾷ τὸν σύμπαντα κόσμον, ὅταν προσφέρει καὶ προσφέρεται, ὅταν ζεῖ μὲ χαρὰ καὶ πεθαίνει μὲ ἐλπίδα.

Θαῦμα μεγάλο, πορεία ὑπερφυσική, πνευματικὴ ζωὴ ἀκολουθεῖ ὁ ἱερέας τῆς φύσεως, πάνω ἀπὸ τὰ κύματα τῶν πειρασμῶν, μὲ κίνηση ἀντίθετη πρὸς τὸ ὀρμητικὸ ρεῦμα τῶν ἀνθρώπων τοῦ κόσμου. Δὲν καταποντίζεται ἀπὸ τὴν τρικυμισμένη θάλασσα, ἔχει ἄλλο φρόνημα, ἄλλο πνεῦμα, ἄλλη τράπεζα, ἄλλο φαγητό, ἄλλη ἀμφίεση, ἄλλο λεξιλόγιο, σύμφωνα μὲ τὸν Ἅγιο Μακάριο τὸν Αἰγύπτιο. **Ὁ ἱερέας τοῦ κόσμου εἶναι ἄνθρωπος ἄλλης πνοῆς, δυνάμεως καὶ ἀκτινοβολίας, εἶναι καλλιτέχνημα τῆς Θείας Χάριτος τοῦ Πνεύματος, οὐράνιος στὸν κόσμον τῆς γῆς, λάμπει, ἀπαστράπτει ἀλλοιωμένος, διανύει πορεῖες σὲ δρόμους φωτός· ὅπως καὶ ὁ Θεὸς ζεῖ μέσα στὸ φῶς (Α΄ Ἰωάν. Α΄7).**

Ὁ ἱερέας τῆς φύσεως θαυμάζει καὶ ἀγαπᾷ τὸ κάλλος τῆς δημιουργίας ἀλλὰ γνωρίζει ὅτι οἱ μεγαλύτεροι θησαυροὶ τοῦ κόσμου κρύβονται ἐπιμελῶς στὰ ἀθέατα ἀπὸ τὰ μάτια μας βᾶθη τῶν φιλόθεων ψυχῶν. Ὁ ἱερέας τῆς φύσεως, γίνεται δοῦλος ὅλων, τίθεται «ὑποκάτω πάσης τῆς κτίσεως». Πόσοι καὶ πόσοι ἅγιοι γέροντες δὲν βίωσαν μίαν, πέραν ἀπὸ τοὺς φυσικοὺς νόμους, σχέση μὲ τὴ φύση, ὅπως ὁ Ἅγιος Σεραφεῖμ τοῦ Σάρωφ μὲ τὴν ἀρκούδα, ὁ γέροντας Παῖσιος μὲ τὰ ἄγρια πουλιά, ὁ γέροντας Χατζηγεώργης μὲ τὸν ἀγριόχοιρο, ὁ ὅσιος Παῦλος τῆς Ὁμπνόρας καὶ ὁ γέροντας Θεοφύλακτος τῆς σκήτης τοῦ Ἁγίου Βασιλείου μὲ τὴν παραδείσια σχέση τους μὲ τὸ φυσικὸ περιβάλλον. **Ἡ φύση μέσα ἀπὸ τὴ δική μας ἀγιότητα, ἀνακαινίζεται, ἐξαγιαζεται.**

Ἡ νηστεία, κατὰ τὸν ἅγιο Σεραφεῖμ τοῦ Σάρωφ, μὲ τὸ νὰ κάνει τὸ σῶμα διαφανὲς καὶ ἀνάλαφρο, τὸ μεταθέτει στὴν ἀρχέγονη κατάσταση τοῦ Ἀδάμ καὶ τὰ θηρία ὁσφραίνονται πάνω στὸν ἀσκητὴ τὴν εὐωδία τοῦ Ἀδάμ. Ὁ ἱερέας τῆς φύσεως, μεσολαβεῖ γιὰ νὰ διηγηθοῦν δόξαν Θεοῦ καὶ νὰ λατρέψουν τὸν Θεό, οἱ οὐρανοί, τὰ ἄστρα, τὰ νερά, ἡ βροχή. Ὁ Ἅγιος Λεόντιος, Νεαπό-

λεως Κύπρου, αναφέρει «...ἐγὼ δι' οὐρανοῦ καὶ γῆς καὶ θαλάσσης καὶ ξύλων καὶ λίθων καὶ λειψάνων καὶ ναῶν καὶ σταυροῦ καὶ δι' ἀγγέλων καὶ ἀνθρώπων καὶ διὰ πάσης κτίσεως ὁρατῆς τὲ καὶ ἀοράτου, τῶν πάντων Δημιουργὸ καὶ Δεσπότη καὶ Ποιητὴ μόνο τὴν προσκύνησιν καὶ τὸ σέβας προσάγω. Οὐ γὰρ δι' ἑαυτῆς ἀμέσως ἢ κτίσις τῷ ποιητῇ προσκυνεῖ, ἀλλὰ δι' ἐμοῦ οἱ οὐρανοὶ διηγούνται δόξαν Θεοῦ, δι' ἐμοῦ προσκυνεῖ Θεὸν ἢ σελήνη, δι' ἐμοῦ δοξάσει Θεὸν τὰ ἄστρα».

Γιὰ νὰ μπορέσουμε καὶ ἐμεῖς νὰ δοῦμε τὴ μοναδικότητα καὶ τὴν ιδιαιτερότητα τοῦ κόσμου, γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ δοῦμε μὲ διαφάνεια τὸν κόσμο καὶ νὰ διακρίνουμε τὴν ἱερότητα καὶ τὸν Δημιουργικὸν λόγον σὲ κάθε δημιούργημα, σὲ κάθε κτίσμα, θὰ πρέπει καὶ ἐμεῖς νὰ ἐνδυθοῦμε τὸ ἔνδυμα τῆς δικῆς μας **ἐν δυνάμει θεότητος, τὸ ἔνδυμα τῆς ταπεινώσεως, τὸ ἔνδυμα τῆς ἀγάπης, τὸ ἔνδυμα τῆς θείας χάριτος καὶ νὰ ἀποδεχθοῦμε τὸ ρόλο μας, ὡς ἱερεῖς τῆς φύσεως, ποὺ μᾶς προσέδωσε ὁ Θεὸς, σύμφωνα μὲ τὸν Ἐπίσκοπο Κάλλιστο Wear.** Ὁ ἱερέας τῆς φύσεως εἶναι ὁ ἄνθρωπος, ποὺ ἐλεύθερα καὶ ἀπόλυτα συνειδητά, παίρνει τὸν κόσμο στὰ χέρια του, τὸν κόσμο ποὺ ὁ Θεὸς δωρίζει σὲ ἐμᾶς καὶ ἀντιπροσφέρει τὸ δῶρο στὸν Δωρητὴ, ἐπικαλούμενος ἔτσι τὴν εὐλογία Του σὲ ὁλόκληρη τὴ φυσικὴ τάξη. Μέσα ἀπὸ αὐτὴ τὴν πράξη τῆς ἱερατικῆς προσφορᾶς, ἡ Δημιουργία ἐπικοινωνεῖ μὲ τὸν Θεὸ καὶ ἔτσι σώζεται, ἐκπληρώνει τὸν προορισμὸ της καὶ μεταμορφώνεται.

Μόνο ἂν σηκώσουμε τὸν Σταυρὸ μας, ἂν ἀρνηθοῦμε τὸν ἑαυτό μας καὶ μαζὶ μ' αὐτὸν τίς ἐπιθυμίες καὶ τίς ὁλοένα καὶ αὐξανόμενες ἀνάγκες μας, θὰ μπορέσουμε νὰ ἀνακαλύψουμε τὴν ἀξία καὶ τὴν ὁμορφιὰ τοῦ κόσμου. **Δὲν ὑπάρχει γνήσια ἀγάπη χωρὶς τὴν ταπεινώση, χωρὶς τὴν αὐταπάρνηση.** Χρειαζόμαστε ἐγκράτεια, αὐτοσυγκράτηση, ἐκούσιο αὐτοπεριορισμὸ τῶν ἀναγκῶν μας. Μὲ ταπεινοφροσύνη ὁ ἱερέας τῆς φύσεως θεωρεῖ ὑπεύθυνο τὸν ἑαυτό του γιὰ ὅλη τὴν κακία τοῦ κόσμου. Γνωρίζει ὅτι ἡ ἁμαρτία γίνεται αἰτία νὰ ὑποσταλεῖ ἡ Χάρις, ἡ ὁποία ζωοποιεῖ, στηρίζει, συγκρατεῖ καὶ κινεῖ ὅλη τὴν κτίση, ἄλογη καὶ λογική. Ἡ

ψυχή τοῦ ἱερέα τῆς φύσεως δὲν ἀντέχει νὰ βλέπει καμία βλάβη σὲ κανένα ὄν, λογικὸ ἢ ἄλογο, μέσα στὴν κτίση. Ὑποφέρει ἡ ἴδια, εἶναι **«Καῦσις καρδίας ὑπὲρ πάσης τῆς κτίσεως»**. Καὶ ὅταν ἡ φύση βλέπει κάθε ἄνθρωπο, ντυμένο μὲ τὴ θεία ταπεινοφροσύνη, τὸ ἔνδυμα τῆς Θεότητος, τὸν προσκυνεῖ πρὸς τιμὴ τοῦ Δεσπότη Τῆς, τὸν ὁποῖο εἶδε ντυμένο μὲ αὐτὴν ὅπως μᾶς λέει ὁ Ἅγιος Ἰσαὰκ ὁ Σύρος. **Τὸ ἀποτύπωμα τοῦ ἱερέα τῆς φύσεως, πάνω στὴ γῆ εἶναι ἀπαλὸ, γλυκὺ καὶ δημιουργικὸ.**

Ὁ ὕμνος τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστιανοῦ γιὰ τὸ Περιβάλλον.

Ὁ συνειδητὸς ὀρθόδοξος χριστιανός, ὡς ἱερέας τῆς φύσεως, ὅπου καὶ ἂν βρεθεῖ, στὸ σπίτι του, στὴν ἐργασία του, στὸ σχολεῖο του, στὴν ἐνορία του, στὰ ἔργα του, στὶς σκέψεις του, στὶς προσευχὰς του **ἔχει μία ἰδιαίτερη σχέση μὲ τὸ φυσικὸ περιβάλλον καὶ τὴν ὅλη δημιουργία.** Ὁ ὀρθόδοξος χριστιανὸς ποὺ ἀγαπᾷ τὸ περιβάλλον, δὲν ἀδημονεῖ γιὰ τὸ κέρδος, δὲν θυσιάζει τὸ περιβάλλον γιὰ νὰ γίνεи πλούσιος. Δὲν γίνεται ὑπερκαταναλωτής. Ὁ ὀρθόδοξος χριστιανὸς ὁ ὁποῖος ἀγαπᾷ τὴ φύση εἶναι εὐεργετικός, δραστήριος καὶ ὠφέλιμος γιὰ τὸ περιβάλλον. Χαίρεται, ὅταν βρίσκεται μέσα στὴ φύση, χαίρεται ὅταν βλέπει νὰ προστατεύεται τὸ φυσικὸ περιβάλλον καὶ ἡ Δημιουργία τοῦ Θεοῦ. Λυπᾶται, ὅταν καταστρέφεται τὸ περιβάλλον, λυπᾶται ὅταν ἀφαιρεῖται ἡ ζωὴ ἀπὸ κάθε ὄν λογικὸ ἢ ἄλογο. Λυπᾶται, ὅταν προκαλεῖται πόνος στὸν κόσμον τῆς δημιουργίας. Μία ματιὰ στὸν ἑναστρο οὐρανό, τὸ πέταγμα μιᾶς πεταλούδας, τὸ κελάδημα ἑνὸς πουλιοῦ, ἕνα μικρὸ λουλούδι μὲ τὰ χρώματα καὶ τὰ ἀρώματά του εἶναι ἱκανὰ γιὰ νὰ τοῦ προκαλέσουν κύματα χαρᾶς στὸ ἐσωτερικὸ του καὶ νὰ δοξάσει τὸν Δημιουργό. Ὁ ὀρθόδοξος χριστιανὸς ποὺ ἀγαπᾷ τὸ περιβάλλον ἀρκεῖται στὰ ἐλάχιστα, ἀρκεῖται στὰ ἀπαραίτητα. Πιστεύει στὸ μεγαλεῖο τοῦ Δημιουργοῦ. Ἐλπίζει στὴν ἀειφορία τῆς Γῆς, ἐλπίζει στὴν εὐφορίαν τῶν καρπῶν τῆς γῆς, ἐλπίζει νὰ δεῖ **«Γῆ Καινὴν καὶ Καινὸν Οὐρανὸν»** (Ἀποκ. κα' 1-5). **Πιστεύει ἐνδόμυχα, ἀγαπᾷ βιωματικά τὸν Θεὸ Δημιουργό καὶ ἐλπίζει πάντα στὴν παναγάπη Του!**